

Cirkulärnr: 1997:70
Diariernr: 1997/1246
Handläggare: Britta Hagberg
Niclas Johansson
Sektion/Enhet: Finanssektionen
Datum: 1997-04-29
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/Finans
Rubrik: Budgetförutsättningar 1998–2000
Bilagor: ***Samtliga bilagor skickas endast till ekonomikontoren***
1 Skatter och bidrag 1997
2 Skatter och bidrag 1998–2000
3 Preliminär kostnadsutjämnning för 1998
4 Kommunvisa åldersrelaterade statsbidrag

Finanssektionen
Britta Hagberg
Niclas Johansson, EJ

1997-04-29

Kommunstyrelsen
Ekonomi/Finans

Budgetförutsättningar 1998–2000

I detta cirkulär redovisar vi bl.a. en ny skatteunderlagsprognos för inkomståren 1996–2000, nya kommunvisa beräkningar avseende skatter och bidrag för budgetåren 1997–2000 samt anvisningar angående disketten "Skatter och Bidrag".

Skatteunderlagets utveckling åren 1996–2000

Till grund för skatteunderlagsprognosen ligger nu för år 1996 Statistiska Centralbyråns (SCB) preliminära bearbetning av kontrolluppgifterna för detta år. Den beskattningsbara inkomsten beräknas nu öka med 4,41 procent jämfört med 4,61 procent enligt vår förra prognos (cirkulär 1997:30).

För år 1997 antas både sysselsättnings- och prisutvecklingen bli lägre än vad vi räknade med i januari. Den negativa sysselsättningsutvecklingen som påbörjades i slutet av förra året enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar har fortsatt under årets första månader.

Jämfört med våra senaste prognoser är timlöneantagandet – avtal och löneglidning – för åren framöver nedreviderat med cirka en halv procentenhet. Till grund för detta antagande ligger bland annat den senaste tidens ingångna löneavtal för år 1997, som tyder på en mer allmän acceptans av lönekostnader på en samhällsekonomisk hållbar nivå. Antagandet inbegriper dock inte enbart en generellt sätt lägre avtalsnivå utan också en betydligt lägre löneglidning. Vad som i statistiken nu och framöver definieras som avtal respektive glidning är i detta sammanhang av mindre betydelse.

Observera att samtliga antaganden, alltså även timlöneantagandena, gäller utvecklingen i hela ekonomin, alltså inte specifikt inom den kommunala sektorn.

De kommunala löneavtalen löper ut i och med mars månads utgång år 1998. Kostnaden år 1998 för överhänget från 1997 års avtal har beräknats till i genomsnitt 0,85 procent. Löneglidningen inom den kommunala sektorn är betydligt lägre än inom den privata.

De som önskar en detaljerad redovisning av prognosen kan beställa en sådan på fax 08-772 42 87.

Tabell 1. Skatteunderlagets utveckling samt förutsättningar.

Procentuell förändring där inte annat anges.

	1996	1997	1998	1999	2000
Timlön *)	6,2	4,4	3,9	3,5	3,5
Sysselsättning	0,2	-0,5	0,8	0,8	0,8
Uppräkningsfaktor, fastställd	4,78	3,33			
" , cirk 1997:30	4,61	2,97	4,10	4,54	4,68
" , RRV 97-04-03	4,15	2,42	3,85		
" , ny prognos	4,41	2,61	3,78	3,98	4,02
Beräknad uppräkn. faktor för åren 1996 och 1997 enl. vårprop.		ca 7,5			
Befolkning, riket 1.11 året innan	8 838 741	8 847 069	8 856 801	8 870 086	8 883 391
" , proc. förändring	0,3038	0,0942	0,1100	0,1500	0,1500
Medelskattkraft, kr/inv	102 266	104 837	108 680	112 836	117 196
KPI, genomsnittlig förändring	0,7	0,6	1,7	2,0	2,0
NPI, genomsnittlig förändring	-0,3	-1,6	-0,4	1,8	1,8
Basbelopp kronor	36 200	36 300	36 300	36 700	37 400

*) Avtal, löneglidning och effekter av ändrade regler för sjuklön i förekommande fall.

Den förhållandevis stora skillnaden mellan utvecklingen av konsumentprisindex (KPI) och nettoprisindex (NPI) för åren 1996-1998 förklaras av höjda indirekta skatter och sänkta räntebidrag.

I vårpropositionen har regeringen inte redovisat några uppräkningsfaktorer. För år 1999 bedöms dock 2 300 miljoner kronor, av maximalt 2 600 miljoner kronor, behöva tillföras den kommunala sektorn för den så kallade återbetalningsgarantin. Detta tyder på att regeringen räknar med uppräkningsfaktorer som för åren 1996 och 1997 tillsammans uppgår till knappt 7,5 procent, vilket är 0,3 procentenheter högre än enligt vår prognos.

I samband med budgetpropositionen i mitten av september skall regeringen fastställa uppräkningsfaktorerna för åren 1997 och 1998.

Slutavräkning av 1996 och 1997 års skatteinkomster

Slutavräkningen för 1996, som regleras i januari 1998, blir med den prognos vi nu redovisar minus 118 kronor per invånare.

I september förra året fastställde RRV uppräkningsfaktorerna för 1996 och 1997 till 4,51 respektive 2,65. I samband med att regeringen i oktober upphävde och höjde uppräkningsfaktorerna till 4,78 respektive 3,33 utlovades även att någon för kommunerna negativ slutavräkning för 1997 bara skall utgå om utfallet understiger RRV:s uppräkningsfaktorer. De uppräkningsfaktorer som vi redovisar i denna prognos är sammantaget lägre än RRV:s prognos från i september. Därför blir slutavräkningen för 1997 med vår prognos minus 29 kronor per invånare. Slutavräkningen för 1997 regleras i januari 1999.

Generella statsbidrag

I cirkulär 1997:65, Vårpropositionen 1996/97:150, redovisade vi bland annat förslaget om tillskott till det generella statsbidraget från och med 1997. I tabell 2 i nämnda cirkulär redovisades detta i miljoner kronor. Motsvarande uppgifter i kronor per invånare har efterfrågats.

Tabell 2. Generellt statsbidrag 1997–2000, kronor per invånare

	1997	1998	1999	2000
Invånarrelaterat bidrag				
Enl. cirkulär 1997:30	5 325	5 308	5 321	5 377
Generellt tillskott	150	308	316	323
Assistansersättning		90	90	90
Inkontinensartiklar		86	86	86
Sjömansskatt		-25		
Totalt	5 475	5 767	5 812	5 876
Åldersrelaterat bidrag				
Genomsnitt för riket	150	308	316	323

Preliminär kostnadsutjämning för år 1998

Statistiska Centralbyrån har på uppdrag av kommunförbundet preliminärt beräknat kostnadsutjämningen för år 1998. I denna beräkning har flertalet av de variabler som ska räknas om årligen uppdaterats. De variabler som uppdaterats är: åldersstrukturen, andelen utomnordiska och finska medborgare samt andelen flyttande över församlingsgränser i utjämningen för individ- och familjeomsorg, andelen utomnordiska och finska medborgare 7–15 år i utjämningen för grundskolan, andelen arbetslösa i utjämningen för närings-

livs- och sysselsättningsbefrämjande åtgärder samt antalet invånare i kommunen i utjämningen för befolkningsminskning.

Kommunens bidrag eller avgift, samt kommunens värde för kostnadsutjämningens olika delar framgår av *bilaga 3*. Bidraget eller avgiften för kommunen är skillnaden mellan kommunens så kallade strukturkostnad och den genomsnittliga för riket (19 304 kronor per invånare).

För många kommuner visar de preliminära beräkningarna för 1998 på stora skillnader jämfört med 1997 års kostnadsutjämning. Oftast beror det på förändringar i åldersstrukturen. För flera kommuner har också ersättningen för befolkningsminskning ökat kraftigt.

Statistiska Centralbyrån ska redovisa en ny preliminär beräkning av 1998 års kostnadsutjämning senast den 1 oktober. I denna beräkning kommer också variablerna skattekraft och föräldrarnas förvärvsfrekvens i utjämningen för barnomsorg att vara uppdaterade. Den så kallade programvalsfaktorn i utjämningen för gymnasieskolan kunde inte uppdateras förra året på grund av statistikproblem. Eventuellt kan denna komma att uppdateras till höstens beräkningar. Dessutom ska kostnaderna uppdateras till 1996 års nivå och skrivas upp med ny prognos för nettoprisindex.

Erfarenheterna från förra årets beräkningar av kostnadsutjämningen är att framförallt uppdateringen av variablerna i utjämningen för barnomsorg leder till relativt stora förändringar av bidraget eller avgiften för många kommuner.

Den definitiva uppgiften för 1998 års kostnadsutjämning kommer i december månad i år.

Frågor om den preliminära kostnadsutjämningen för år 1998 kan ställas till Gunnar Ehrnborg på SCB, tfn 019-17 64 24 eller Niclas Johansson på finanssektionen, tfn 08-772 42 77.

Utjämningsutredningen

Den *kommunala utjämningsutredningen* har ännu inte lämnat några förslag till förändringar av utjämningsystemet. Kommitténs uppdrag är att följa upp, utvärdera och utveckla systemen för utjämning mellan kommuner respektive landsting. Kommittén ska bedriva arbetet så att förslag till förändringar kan läggas fram till riksdagen i sådan tid att de kan träda i kraft år 2000.

Kommittén har fått tilläggsdirektiv att utifrån ett underlag från socialdepartementet ta ställning till om det finns behov av en nationell utjämning för verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Om kommittén finner att så är fallet ska man enligt direktiven föreslå hur en utjämning bör utformas, när den bör införas samt hur införandet ska ske. Socialdepartementets underlag bygger på att de kostsammaste LSS-insatserna i personkretsarna 1 och 2 (de som omfattades av den tidigare omsorgslagen) ska ligga till grund för utjämningen. Uppdraget ska enligt direktiven redovisas senast den 10 juni 1997. Ett system för nationell utjämning av LSS-insatser kommer tidigast att kunna införas år 1999.

Kommittén har också fått tilläggsdirektiv om att utreda hur felaktigheter i beräkningarna av utjämningsystemet bör hanteras om de upptäcks efter det att skattemyndigheten har fastställt utjämningsbidrag och utjämningsavgift.

Momssystemet

Från och med år 1996 finansierar kommunerna momsavlyften för den verksamhet som inte är momspliktig. Finansieringen sker via en avgift i kronor per invånare som ska täcka kommunernas samlade momsavlyft. Avgiften år 1997 är 1 808 kronor per invånare.

Avgiften betalas in till ett konto i Riksgäldskontoret från vilket man också lyfter av moms. Vid årsskiftet 1996/97 var ställningen på kommunernas konto plus 61 miljoner kronor. För närvarande är det ett mindre underskott på kontot, vilket förklaras av att de största momsavlyften normalt görs i januari. Det är därför relativt god överensstämmelse mellan momsavgiften och kommunernas momsavlyft.

Momsavgiften för år 1998 fastställs av Riksskatteverket senast den 10 september. I våra prognoser räknar vi normalt upp momsavgiften med nettoprisutvecklingen (NPI). Vår nuvarande bedömning (se tabell 1) innebär att nettopriserna skulle minska med 0,4 procent 1998. Vi har trots detta valt att ligga kvar på samma prognos för momsavgiften 1998 som i cirkulär 1997:30, det vill säga 1 822 kronor per invånare. Det beror på att kommunerna den 1 januari 1998 övertar kostnadsansvaret för förbrukningsartiklar vid inkontinens, vilket medför ökade momsavlyft.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag

I *bilaga 1* redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag för år 1997. Skillnaden mot tidigare uppgifter för år 1997 beror på förslaget i vår propositionen om höjda generella statsbidrag, inklusive det så kallade åldersrelaterade bidraget.

I *bilaga 2* redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag för åren 1998–2000. Slutavräkningarna för tidigare år ingår inte i redovisningen.

Beräkningarna utgår från vår nya skatteunderlagsprognos (se tabell 1), vilket innebär lägre skatteintäkter och inkomstutjämning jämfört med uppgifterna i cirkulär 1997:30.

I beräkningarna ingår höjningen av det invånarrelaterade generella statsbidraget. Dessutom särredovisas intäkterna från det åldersrelaterade bidraget.

Bidraget/avgiften i kostnadsutjämnings bygger på SCB:s preliminära beräkning av kostnadsutjämnings för år 1998 (se bilaga 3).

Som vanligt bygger beräkningarna på att kommunens befolkning och skatteunderlag ökar i samma takt som i riket. Vi är medvetna om att detta är realistiska förutsättningar för de flesta kommuner. Önskas beräkningar utifrån andra förutsättningar kan ni ange dessa via fax 08-772 42 87.

Disketten "Skatter och bidrag"

I beräkningsmodellen "Skatter och bidrag" ingår ingen beräkning av det nya åldersrelaterade statsbidraget. Man kan dock lägga till intäkterna av detta bidrag enligt nedan:

- Skriv in det åldersbaserade bidraget i kr/inv på rad 36 i "Indatabladet". Det vill säga i cellerna C36–F36. Kommunens värden framgår av *bilaga 4*.
- Gå därefter till bladet "Totala intäkter" och ta bort bladets skydd. Det görs genom att gå längst upp på skärmen till menyn Verktyg och välja Skydd/Ta bort bladets skydd och på frågan om lösenord skriva in *kommun*. Ändra därefter formlerna i cellerna H16–K16. I cellen H16 står det nu "=Indata!C35". Lägg till "+Indata!C36", så att formeln istället lyder "=Indata!C35+Indata!C36". Gör likadant för de övriga åren. I till exempel cellen K16 ska det då stå "=Indata!F35+Indata!F36".

I övrigt behöver följande ändringar göras i "Indatabladet":

- Skriv in de nya uppräkningsfaktorerna för riket i cellerna B9–F9 (4,41; 2,61; 3,78; 3,98; 4,02).
- Skriv in (om ni inte redan har gjort det) värdena för det invånarrelaterade generella statsbidraget i cellerna C34–F34 (48442; 51075; 51557; 52196). Observera att cellen C34 är låst. Man måste därför ta bort bladets skydd för att kunna ändra värdet i denna cell (se ovan).
- Skriv in kommunens preliminära bidrag eller avgift för 1998 års kostnadsutjämning i cellen D53 i indatabladet. Bidraget/avgiften framgår av *bilaga 3*.

Assistansersättningen

I vårpropositionen föreslogs att kommunerna ska finansiera statlig assistansersättning enligt LASS för de första 20 timmarna per vecka från och med 1 november 1997. För år 1998 och därefter kompenseras kommunerna med 800 miljoner kronor per år. Den övertagna kostnaden är emellertid 1 250 miljoner kronor.

I vårpropositionen är det inte klart uttalat hur kommunerna ska kompenseras för de två månader under 1997 som kommunerna övertar kostnadsansvaret. Enligt Socialdepartementet kommer kommunerna troligen att kompenseras med 135 miljoner kronor av de cirka 200 miljoner som förslaget beräknas kosta kommunerna. Hur och när dessa medel ska betalas ut är i dagsläget oklart. De ingår därför inte i våra kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag.

Detaljerna kring förslaget om assistansersättning och reglering för år 1997 redovisas i en proposition i mitten av maj.

Riksdagsbeslut under våren

Enligt nuvarande planer kommer riksdagen den 11 juni att behandla förslagen i vårpropositionen angående förändringen av det generella bidraget. Vi återkommer med information efter riksdagsbehandlingen.

Frågor med anledning av detta cirkulär kan ställas till Herman Crespin tfn 08-772 41 85, Britta Hagberg tfn 08-772 42 56, Niclas Johansson tfn 08-772 42 77, Ulf Lennartsson tfn 08-772 47 21, Helena Milton tfn 08-772 42 12 och Clas Olsson tfn 08-772 42 25.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Finanssektionen

Clas Olsson

Britta Hagberg

Bilagor

Samtliga bilagor skickas endast till ekonomikontoren.

- 1 Skatter och bidrag 1997
- 2 Skatter och bidrag 1998-2000
- 3 Preliminär kostnadsutjämnning för 1998
- 4 Kommunvisa åldersrelaterade statsbidrag